

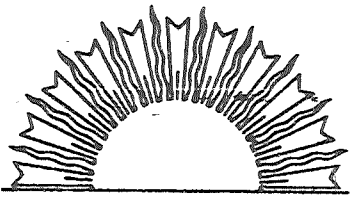
NOVADNIEKS

SESTDIEN,
1991. gada 2. martā

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr. 25 (6184)
Maksa 10 kap.

Rīt – Vislatvijas aptaujas diena

APTAUJA

JĀ MUMS ATNĒMTU BRĪVĪBU,
MUMS ATNĒMTU PUSI NO ELPAS.
LATVIJA LAI IR BRĪVĪBAS ZEME!
BRĪVĪBAS MORĀLISKĀ VERTĪBA
MUMS VISIEM IR LABI SAPROTA-
MA. BRĪVĪBA IR ATRAISĪJUSI VISUS
MŪSU TAUTAS SPĒKUS UN DEVUSI
VIŅAI VEL NEREDZĒTU DARBA IE-
ROSMI.

GAN MUMS IR ZINĀMAS APRIN-
DAS, KURAS NO SI VĀRDA BAIDAS,
KĀ VIŅAS BAIDĀS ARI NO TAUTAS,
KURA PRĀTUSI SEV BRĪVĪBU IZKA-
ROT. MĒS NO SI VĀRDA NEBAIDĀ-

MIES, JO, METOT ACIS UZ MŪSU
ZEMES SAIMNIECKISKO ATDZIMSA-
NAS AINU, MĒS REDZAM, KA BRĪ-
VĪBA VIŅAI BIJUSI TIKPAT AUGLI-
GA KĀ SAULES GAISMA, UN MUMS
NAV JĀBAIDĀS ARI NO TAUTAS, KU-
RAI LIKTENIS NAV VELTI UZTICĒJIS
SAULAINO BRĪVĪBAS DĀVANU.

LAI GLABĀJAM SAVU BRĪVĪBU KA
SAULES STARU. LATVIJA LAI IR
BRĪVĪBAS ZEME!

Kārlis Skalbe. «Pārdomas un vērojumi».
1928. g.

PBLA, ALA UN LATVIJAS SŪTNIĒCĪBA VASINGTO-
NĀ AICINA

Viedalīties 3. marta Latvijas iedzīvotāju aptaujā

1. Sakarā ar Latvijas Augstākās Padomes lēmumu šā gada 3. martā rīkot tautas aptauju, PBLA pievienojas Latvijas sūtniecības Vašingtonā viedoklim mudināt Latvijas iedzīvotājus piedalīties šīn aptaujā un pozitīvi izteikties par neatkarīgu Latviju.

2. Jautājumā par pagaidu valdības (Latvijas Republikas Ministru Padome) un pārejas laika parlamenta (LR Augstākā Padome) atzišanu starptautiskā formā, PBLA uzskata, ka atbilde jādod LR Augstākajai Padomei. Arī šeit PBLA pievienojas Latvijas sūtniecības un Pasaules Latviešu apvienības līdzīgam viedoklim.

Gunārs MEIEROVICS,
Pasaules Brīvo latviešu apvienības valdes priekšsēdētājs

Amerikas Latviešu apvienība, pārstāvot Amerikas Savienotajās Valstīs patvērušos Latvijas iedzīvotājus un to pēctecus, aicina visus Latvijas iedzīvotājus apliecināt šajā dienā savu vienoto un nēpārprotamo atbalstu mūsu visu dārgajai valstij un dzimtenei.

Aicinām visus Latvijas iedzīvotājus balsot (jā) 3. martā. Latvijas liktenis ir jūsu rokās.

Valdis PAVLOVSKIS,
Amerikas Latviešu apvienības valdes priekšsēdis

Sakarā ar AP lēmumu 3. martā rīkot tautas aptauju par Latvijas nākotni Latvijas sūtniecība Vašingtonā mudina Latvijas iedzīvotājus piedalīties šīn aptaujā un pozitīvi izteikties par neatkarīgu Latviju. Aptaujas pozitīvs iznākums stiprinātu ārzemju atbalstu neatkarības centieniem.

Ojars KALNINS,
Latvijas sūtniecības Vašingtonā pārstāvis

Kāpēc Latvijas Republikai nav pieņemams 1991. gada 17. marta PSRS referendums?

1. Latvijas Republika nav brīvprātīgi iestājusies PSRS sastāvā. To 1940. gadā okupeja un anektēja Padomju Savienība.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes 77. pantu Saeimai lēmums par iestāšanos PSRS, lai tas iegūtu likuma spēku, bija jānodod tautas nobalsošanai.

2. PSRS referendums jautājumā par PSRS saglabāšanu ir pretrunā ar Starptautiskā pakta par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām un Starptautiskā pakta par pilsonu un politiskajām tiesībām pirmo pantu pirmajiem punktiem, kuri nosaka, ka visām tautām ir tiesības uz pašnoteikšanos, t. i. tiesības lūgt noteikt savu politisko statusu un brīvi nodrošināt savu ekonomisko, sociālo un kultūras attīstību.

Līdz ar to PSRS Augstākās Padomes 1991. gada 16. janvāra lēmums par PSRS referenduma organizēšanu pārkāpj Latvijas Republikas suverenitāti un ierobežo latviešu nācijas pašnoteikšanās tiesības.

3. PSRS Augstākās Padomes lēmums par PSRS referenduma sarīkošanu ir pretrunā arī ar PSRS Konstitūciju, PSRS likuma par referendumu 4. pantu.

PSRS likumu par izstāšanās kārtību no Padomju Savienības.

Ja Latvijas Republika organizēs šī referenduma norisi savā teritorijā – tas nozīmēs atteikšanos no 1990. gada 4. maija Deklarācijas par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu.

PSRS likuma par visas tautas nobalsošanu (PSRS referendumu) 29. pants un PSRS Augstākās Padomes 1991. gada 16. janvāra lēmuma par PSRS referendumu jautājumā par PSRS saglabāšanu 10. pants nosaka, ka lēmums, kas pieņemts PSRS referendumā ir galīgs, tam ir likuma spēks visā PSRS teritorijā un to var atcelt vai grozīt tikai jauna PSRS referenduma ceļā.

Tātad, kaut arī Latvijas iedzīvotāju vairākums nobalsotu pret PSRS saglabāšanu, tas neko nedotu, jo balsosanas rezultātus vērtē PSRS kopumā.

PSRS referendums būtībā ir organizēts, lai liegtu tautām tiesības realizēt savas starptautiski atzītās tiesības uz pašnoteikšanos.

A. ENDZINS,
Latvijas Republikas AP deputāts

Būt vai nebūt?

Būt vai nebūt – tāds ir jautājums.
(Sekspiers. «Hamlets»)

Tas ir mūžīgs jautājums. Tas ir filozofisks jautājums. Un, lai cik grūti būtu to formulēt, jautājums ir viennozīmīgs. Un arī uz to atbilde var būt tikai viennozīmīga – «jā» vai «nē».

Pasaulē viss ir pretstats: nakts – diena, balts – melns, gaisma – tumsa... Liekas vienkārši un skaidri. Būt vai nebūt? Tas ir mūžīgs jautājums, jo tas sadala visus cilvēkus. Šajā gadījumā – Savienības vai Latvijas saglabātojas un sagrāvējos. Alternatīvas tev nav.

Un tāpēc es uzskatu, ka uz jautājumu «Vai jūs esat par demokrātisku un valstiski neatkarīgu Latvijas Republiku?» jāatbild viennozīmīgi un precīzi – «jā» vai «nē». Šī atbilde vienlaikus būs atbilde arī uz jautājumu «Būt vai nebūt Savienībai?».

Iedziļinieties jautājumā. Ja atbildēt «jā», tad, gribam to vai negribam, mēs kļūstam par Savienības sagrāvējiem. Ja atbildam «nē», tad mēs esam Latvijas neatkarības sagrāvēji. Izsvītrot abas atbildes, kā daži ierosina, uzskatu par netikumisku lietu. Jāatbild godīgi, kā liek sirdsapziņa. Un, ja mūsu Latvijas valdība uzskatīja, ka šo jautājumu nepieciešams mums uzdot, tad tā tam arī būt.

Mūsu atbilde «jā» vai «nē» arī izšķirs galveno jautājumu: «Būt vai nebūt neatkarīgai Latvijai? Bet vai nebūt Savienībai un Latvijai tajā?» Cita ceļa vienkārši nav. Bet vārdam «demokrātiska» te lielas nozīmes nav. Mēs vēl tikai veidojam demokrātiju Latvijā. Un arī PSRS tautas to veido. Kas no tā iznāks, rādīs laiks. Vēsture mūsu acu priekšā ir pierādījusi, ka, veidojot demokrātiju, var radīt gan fašismu, gan stalinismu. Un tikai vēsture visu noliek savās vietās.

Aicinu visus godīgos cilvēkus aktīvi piedalīties 3. marta aptaujā un viennozīmīgi atbildēt uz biļetenos ierakstīto jautājumu.

Šajā gadījumā uzskatu, ka rīkot Latvijā vēl vienu referendumu nav nekādas vajadzības.

T. VALUHA,
pensionāre, PSKP biedre
(Preiļos)

Mēs aicinām apdomāties!

Neticiet «Nacionālas glabšanas komitejai», kas iznesa skrejlapas ar melnu propagandu, kur tiek noniecināts aptaujas «Jā» variants un slavīnāts «Nē» variants!

Mēs ļoti atceramies neatkarīgās Latvijas laiku, kad ar lielu interesi strādājām mazajās un vidējās zemnieku saimniecībās, kad tas strauji uzplauka pašu neatlaidīgā darba un pulcību rezultātā. Taču labākos cenšanos, kas bija ne tikai latvieši, bet arī krievi, polji, baltkrievi un citu tautību cilvēki, ierakstīja kufakos, visu atņēma un izsūtīja uz Sibīriju. Neatkarīgajā Latvijā visas tautas vareja celt savu dzīves līmeni, iegūt labu izglītību, ja tikai bija

spējas un laba griba mācīties. Mēs neticam padomju varas laika sagrozītajiem vēstures faktiem, jo vēsturi darina pati dzīve.

Mēs aicinām apdomāties Latvijas nelabvēļus! Agri vai vēlu bus jāatīst, ka ne ieroči, ne iebiedošana, ne apzināta dezinformācija nespes apturēt Latvijas iedzīvotājus ceļā uz īstenu pašnoteikšanos, uz reālu patstāvību. Tādēļ mēs aicinām visus aptaujā par brīvu un valstiski neatkarīgu Latvijas republiku atbalstīt «Jā» variantu!

Arīllesī T. PASTARE, V. STABULNIECE, J. BRICS, H. STRODE (pavisam 35 paraksti)

Nosvītrosim vārdu „Nē”

Cienjamie rajona iedzīvotāji – krievi, baltkrievi, latvieši, čigāni un visi pārējie! 3. martā mēs esam izvēles priekšā, kā mēs, mūsu bērni un mazbērni dzīvosim turpmāk – brīvi, neatkarīgi, demokrātiskā valstī vai turpināsim pirms 70 gadiem iesāktu komunismu ceļu?

Interfrontieši un LKP pilnā balsi blāuj, ka Latvijā tiek apspiesti krieviski runājošie un tikai viņi ir to patstāvji. Kā LKP un Interfronte aizstāv nelatviešus, visi pārliecināties šī gada 20. janvāra naktī, kad, ļoti zinādami, ka Iekšlietu ministrija vairākums darbinieku ir nelatvieši, OMON tomēr sava uz visiem bez izņēmuma, kā rezultātā

nošāva vienu krievu un vienu baltkrievu tautības milici.

Lielais pārbūves vadītājs arī nešķiroja tautības, visiem vienādi atņēma surā darbā iekrātos rubļišus. Bet kā būs ar atdošanu?... Kauns, ka fašisma uzvarētāji lūdz ubaga dāvanas un palīdzību no uzvarētajiem. Jājautā, kāpēc Vācija pēc kara visu izpostīto ne tikai atjaunoja, bet pat aizgāja tālu priekšā citām valstīm? Kāpēc padomju karavīri, kuri atrodas Vācijā, nevelas atgriezties savā dzimtenē – «komunisma paradīzē»?

Aicinu visus rajona iedzīvotājus – balsosim par brīvu, neatkarīgu, demokrātisku Latviju!

PRIEDĀJS (Preiļos)

LATVIJAS
LAUKSAIMNIEKU
SAVIENĪBAS
LATGALES NOVADA
PADOMES SEDES
DALĪBNIEKU
AICINĀJUMS

Latvijas Republikas iedzīvotāji!

Kategoriski nosodām PSRS uzspiesto 1991. gada 17. marta referendumu.

Atbalstot Latvijas Republikas parlamenta lēmumu organizēt aptauju, aicinām piedalīties šī gada 3. marta Vislatvijas aptaujā un ar apņēmīgu «jā» balsot par demokrātisku un neatkarīgu Latvijas Republiku.

Vislielākais plurālisms?

Replika

PSRS referendumam 17. martā būs likuma spēks un tā rezultāti attieksies uz visu Padomju Savienības teritoriju, kaut arī atsevišķās republikās, iespējams, iedzīvotāju vairākums nobalsos pret PSRS saglabāšanu. Tā teikts PSRS Augstākās Padomes lēmumā un to deklarējis arī PSRS prezidents. Arī likums par kādas republikas izstāšanos no PSRS paredz, ka par maz sarīkot šajā jautājumā referendumu attiecīgajā republikā, tā rezultāti vēl jāapstiprina PSRS Tautas deputātu kongresam. Citiem vārdiem — ne konkrēta nā-

cija izlemj savu likteni, bet gan tās liktenis tiek izlemts, piedaloties visiem PSRS iedzīvotājiem (PSRS referenduma gadījumā), vai arī kopīgajā PSRS parlamentā (republikas izstāšanās gadījumā). Bet tagad kāda cita pozīcija: «Mums nav nekāda pamata domāt, ka socialistiskajā sabiedrībā nācijai būs saimnieciski politiskas vienības raksturs. Visticamāk ir tas, ka tai būs tikai kultūras un valodas vienības raksturs, jo socialistiskās kultūras sfēras teritoriālā sadalīšana, ciktāl tāda pastāvēs, var notikt tikai

pēc ražošanas vajadzībām, pie kam jautājums par šo sadalīšanu, protams, jāizlemj ne atsevišķām nācijām pa vienai, baudot visu savas varas pilnību (kā to prasa «pašnoteikšanās tiesības»), bet to KOPĪGI NOTEIKS visi ieinteresētie pilsoņi».

Kā redzat, abas pozīcijas ir ļoti tuvas, un tās vieno, lūk, šie vārdi — KOPĪGI NOTEIKS VISI IEINTERESĒTIE PILSONI. Un vienīgā atšķirība, ka pirmo viedokli patlaban pauž PSRS Augstākā Padome, PSRS prezidents un PSKP, bet otro izteica poļu sociāldemokrāti pirms... 75 gadiem.

Bet tagad — kādu novērtējumu šim «KOPĪGI NOTEIKS VISI IEINTERESĒTIE PILSONI» deva V. I. Lēnins? Darbā «Diskusijas

rezultāti par pašnoteikšanos» viņš rakstīja: «Šis pēdējais arguments par KOPĪGI NOTEIKŠANU PAŠNOTEIKŠANĀS vietā tā patik poļu biedriem, ka viņi to atkārti savās tēzēs trīs reizes! Bet bieža atkārtošana šo oktobrisko un reakcionāro argumentu nepārvērs par sociāldemokrātisku. Jo visi reakcionāri un buržuji piešķir nācijām, kas varmācīgi tiek turētas zināmas valsts robežās, tiesības «kopīgi noteikt» tās likteni kopīgajā parlamentā. Vilhelms II arī piešķir beļģiem (Beļģija toreiz bija Vācijas sastāvdaļa. Aut.) tiesības kopīgajā Vācijas parlamentā «kopīgi noteikt» Vācijas impērijas likteni».

Pārfrazējot Lēnina pēdējo teikumu un attiecinot to uz mūsdienām varētu teikt tā: «PSRS prezidents

arī piešķir latviešiem (lietuviešiem, igauņiem, ukraiņiem utt.) tiesības kopīgajā PSRS parlamentā (vai kopīgajā PSRS referendumā) kopīgi noteikt Padomju Savienības likteni».

Jā, vēsture atkārtojas. Un te nebūtu nekā divaiņna, ja vien V. I. Lēnina noraidīto «kopīgo noteikšanu» šodien neatbalstītu PSKP un PSRS prezidents — komunisti, kuri nepārstāj deklarēt uzticību gan Lēnina idejām, gan marksismam — lēņinismam kopumā. Bet varbūt tas patiešām ir vislielākais plurālisms, jo, kā smejas tautā, tāds esot tad, ja PSRS prezidenta viedoklis nesakrīt ar PSKP ģenerālsekretāra viedokli?

J. SALNA

Kas jūs esat — „tautas aizstāvji“?

Pirmdien pēc darba labā noskaņojumā devos mājās, bet, atverot pastkastīti, garastāvokli sabojāja vakarā tajā iemestā anonīmā lapele (pusdienlaikā avīzes biju izņēmis un caurskatījis). Tātad kāds bija staigājis atsevišķi un «propagandējis» 3. marta aptauju.

Neesmu politķis. Neesmu sastāvējis nevienā partijā. Neatbalstu ne Tautas fronti, ne Inter fronti. Bet šo lapeļi nevaru lasīt bez sašutuma.

Vispirms par tajā minēto pirmo variantu, kad, atbildot uz jautājumu «Vai jūs esat par demokrātisku un valstiski neatkarīgu Latvijas Republiku?», aptaujas dalībnieks nosvītros «nē» un paliks «jā». Lapeļā teikts:

«Ja nosvītrosiet vārdu «nē», tas nozīmēs Savienības sabrukumu un Latvijas atraušanos no tās». Vai tad lapeles autoriem vēl nav saprotams, ka Savienība jau sabrukusi?

Otrkārt, rakstīts, ka, atstājot «jā», mēs atbalstīsim «namu, fabriku, rūpniecību, zemes atdošanu privātpašumā bijušajiem saimniekiem». Bet — vai tad nav skaidrs, ka «mūsu manta» nav mana manta, un tā nepieder nevienam. Citādi ir, ja manta pieder man. Zeme piederēja manam vectēvam un tēvam, kuri to bija nopirkuši par ar sviedriem nopelnīto naudu. Zemei ar pilnām tiesībām jāpāriet pēcnācēju īpašumā.

Treškārt, balsojot par neatkarī-

gu valsti, kā apgalvo lapeles autori, mēs atbalstīsim antihumāno politiku «Latvija — tikai latviešiem», «Nācijas tiesības augstāk par cilvēka tiesībām». Ziniet — tā vienkārši ir jau klāja nekaunība. Nevienā presei izdevumā (izņemot Rubika partijas izdotos), neesmu ne lasījis, ne dzirdējis šādus vārdus. Arī bērniībā un jaunībā, uzturoties kopā ar citu tautību cilvēkiem, dzīvojam draudzīgi. Pat sapni neesmu redzējis par kaut kāda konflikta rašanos ar citu tautību cilvēkiem.

Ceturtkārt, notikšot Latvijas iedzīvotāju sadalīšana pirmās un otrās šķiras cilvēkos, pilsoņos un nepilsoņos. Pēc sava darba rakstura bieži nonāku ciņšos sakaros ar dažādu tautību cilvēkiem, un nevienš no cittautesiešiem nav sūdzējies, ka ir kaut kāda veida pazemots vai vērtēts kā otrās šķiras cilvēks. Taču Latvijas pilsoņa tiesības nav piešķiramas kuram kairam iebraucējam, kas tikai vakar lerdies un, kā saka, Latvijā vēl nav

pat degunu apsildījis. Kādas tad konkrēti, pilsoniskas, vispārēji demokrātiskas tiesības un sociālie atvieglojumi atņemti daudziem cilvēkiem, kā to apgalvo lapeles sacerētāji?

Tagad — par otro variantu, ja tiek nosvītrots «jā», bet paliek «nē». Un te nu man ir vairāki jautājumi šo lapeļu izplatītājiem. Kāda tad var būt demokrātiska un neatkarīga republika, ja tā būs Savienības sastāvā (tātad — atkarīga no tās)? Ko nozīmē atjaunota Savienība? Kādi tās mērķi, uzdevumi, struktūra? Vai tad Latvijas Republikā nebūs tiesību uz darbu, uzņēmējdarbību, sociālo aizstāvību? Par kādām «neparedzētām sekām» lapeļē rakstījis?

Lasot šo «sacerējumu», atcerējos kādu teicienu: «Zīvs meklē, kur dzīlāk, cilvēks, kur...» Ja jau kādam Latvijas zeme tik briesmīgi nepatīk, ja kāds latviešus nevar ciest ne acu galā, ja kāds uzskata, ka Latvijas Augstākā Padome un valdība novedusi viņu līdz dzīvošanai

badā, tad lai brauc uz varenplāso Savienību un pameklē sev labāku vietu, kur veikalu plaukti pilni un cenas nav augstas. Es gan tādu vietu nezinu, bet, kas attiecas uz cenām, tad tās pavisam drīz tiks paaugstinātas arī PSRS. Un ne tikai pārtikas produktiem. Palasiet pronjera Pavlova runas...

Un visbeidzot. Anonīmā lapeļā beidzas ar vārdiem: «Latvijas pilsoņi! Padomsim, visu apsvēsim un pieņemsim saprātīgā lēmumā!» Tam nu gan es varu paskrist. Tikai — pasakiet, lūdzu, kas jūs esat tie agitatori — etautas aizstāvji, kuri baldāties nosaukt sevi vārdā? Nemeklēšit lētīcīgos, nemuļķojiet Latvijas tautu! Kādu ceļu iet, lai izvēlas pati tauta bez lapeļu palīdzības. Un es turpmāk nevēlos tāda veida «sacerējumus» atrast savā pastkastītē. Zīnu pats, ko svītrot un ko nē.

J. ZARĀNS (Preļois)

Par brīvu Latviju

No visas sirds es esmu par brīvu un neatkarīgu Latviju un 3. martā teikšu tikai «Jā!» Tāpēc man ir ļoti nepatīkami dzirdēt dažu negudru mūsu pilsetas un rajona pensionāru (gan latviešu, gan krievu) aplamās valodas. Vieni saka, nebalsojot par brīvu Latviju, jo tad nebūšot pensijas. (Ulmaņa laikos taču

nebija pensijas.) Otri saka, nebalsojot tāpēc, ka Brežņeva laikos viss bijis veikalos, bet tagad veikali esot tukši. Bet trešie runā tik mulīgi, ka jāsmejas. Kā tā lauku pensionāre, latvieti izteicās, ka šī tikai pret brīvu Latviju balsojot, jo tos, kas balsojot par Latvijas brīvību, vedīsot uz Sibīriju. Es pajautāju,

kāpēc viņa tā domā. Atbildēja: «Tāpēc, ka ejot uz aptauju vajag līdzī neimt pasi». Redziet, cik tumši vēl ir daži latgalieši.

Tāpēc ļoti lūdzu mūsu brīvības un mūsu Latvijas labā, dodiet paskaidrojumus un pretsparus gan krievu, gan latviešu valodā, lai atjēdzas nabaga ļautiņi un lai saprot, ka viņi maldās tā domādami.

Es no savas puses arī varu paskaidrot šiem ļautiņiem, ka

pensija ir un būs. Liels paldies mūdienu Latvijas valdībai, ka tik lielas un pat nenopelnītas (dažiem) pensijas piešķir. Par to Sibīriju var tikai pasmieties. Nevienš taču septiņdesmitgadīgos pensionārus uz turieni nevedīs, un ir pilnīgi veltīgi un aplami aptaujā teikt «Nē». Tam, ka veikali tagad ir tukši, ir daudz dažādu iemeslu. Gan tas, ka mūsu rajona iedzīvotājiem mājās ir veselas noliktavas, gan citu republiku pircēji, bet galvenokārt

tas, ka pie tā noveda padomju iekārta. Bet pašreizējā latviešu tautas valdība gan pie tā nav vainīga, ka veikali kļuvuši tukši. Zēl, ka ir cilvēki, kas nesaprot šo patiesību.

Es aicinu visus latviešus un cittautesiešus: būsim vienoti, tās nīgi un gudri. Mīlēsīm savu Dzimteni, savu Tēvzemi Latviju, un 3. martā visi teiksīm «Jā» par brīvu un neatkarīgu Latviju!

J. PASTĀRE, pensionāre Preļois

Kurp ved, Latvijas Komiteja?

Apmēram pirms gada par Latvijas Republikas pilsoņu komiteju tika runāts kā par alternatīvu, ja LTF piedzīvotu zaudējumu Augstākās Padomes vēlēšanās. Šodien varam konstatēt, ka laika gaitā šī sākotnējā ideja ir stipri transformējusies, tām pasludinot sevi par Latvijas Republikas likumīgo pilsoņu interešu aizstāvi. Politiskajā sfērā aktīvu darbību veic Pilsoņu Kongresa ievēlētā Latvijas Komiteja. Par dažiem šīs politikas pamatprincipiem es arī vēlētos izteikt savas pārdomas.

Tāpat kā daudzu Latvijas politisko kustību, arī Pilsoņu komitejas galamērķis — brīva un neatkarīga Latvijas Republika. Atšķiras tikai šo organizāciju viedokļi par taktiku mērķa sasniegšanai. Kāds ir ceļš, ko izvēlējusies Latvijas Komiteja? Viena no galvenajām prasībām, ko tā izvirza, ir okupācijas un koloniālās atkarības statusa pasludināšana Latvijā un neatkarības atjaunošana ANO uzraudzībā notiekošās sarunās ar PSRS. Domāju, ka šis ceļš ved uz nekuriem. Mūdienu pasaulē nav reāla āreja

spēka, kurš varētu piespiest nosēsties pie sarunu galda ar Latviju vienu no kodollielvalstīm — milzīgo padomju impēriju. Lielāko daļu no savas pastāvēšanas laika tā ir ignorējusi progresīvo sabiedrisko domu un, iespējams, gatavojas to darīt arī turpmāk. Latviešu tauta nevar atļauties iedzīt sevi strupceļā un gaidīt, ka brīvība «nokritis no gaisa».

Viens no soļiem, kas tuvinājis mūsu neatkarību, ir nesens noslēgtais Latvijas — Krievijas līgums par starpvalstu attiecību pamatiem. Nevar piekrist Latvijas Komitejas viedoklim, ka šis līgums par starpvalstu attiecību pamatiem. Nevar piekrist Latvijas Komitejas viedoklim, ka šis līgums Latvijai ir neizdevīgs un nepieņemams. Tas, ka līgums paredz iespēju iegūt Latvijas pilsoņību visiem Latvijā dzīvojošajiem Krievijas pilsoņiem, nebūt nenozīmē, ka tiek pieļauts pilsonības «nulles» variants. (Arī Amerikas pilsoņi, kuram ir formālas tiesības kļūt par prezidentu, to var realizēt, tikai izpildot zināmus nosacījumus.)

Manuprāt, vienīgais reālais ceļš uz neatkarību ir demokrātisko spēku apvienības veidošana republikā

limeni. Negribu tikt pārprasts — runa ir par apvienošanās pret Centru, ievērojot katras republikas patstāvību līdzīgi kā Latvijas — KPFSR līguma 1. pantā: «Latvijas Republika un KPFSR atzīst viena otru par suverēnām valstīm un starptautisko tiesību subjektiem, kā arī atzīst, ka katrai no tām ir tiesības īstenot savu valstisko suverenitāti jebkurās to izraudzītās formās». Ja Baltijas valstu un Krievijas centrīekam pievienosies arī Aizkaukaza republikas un Moldāvija, Kremliņ ar šo republiku koalīciju nerēķināties būs daudz grūtāk nekā ar Apvienoto Nāciju Organizāciju.

Latvijas Komitejas dekolonizācijas politika tiek saistīta ar tādām Latvijas atjaunošanu, kāda tā bija 1940. gadā. No tā, acimredzot, izriet prasība atstāt Latvijas Republikas teritoriju visiem PSRS pilsoņiem, kas šeit atrodas nelikumīgi, t. i., nav saņēmuši ne iebraukšanas, ne uzturēšanās atļaujas no de iure pastāvošās Latvijas valdības. Attieksme pret šo Latvijas iedzīvotāju kategoriju

ir izteikta arī presē.

M. Slava laikrakstā «Pilsonis» 7. numurā raksta: «Viņiem (krievu kolonistiem) nacionālās kustības vara var izādīties histama». Ar nacionālo kustību netiek domāta ne LTF, ne LDDP, bet gan pilsoņu kustība. Tomēr ir grūti saprast, kā par nelikumīgu var uzskatīt tādu cilvēku uzturēšanos Latvijā, kuri šeit ir piedzimuši vai nodzīvojuši ilgāku laika posmu. Šeit vērojama pretruna starp formāli juridiskajām normām un vispārcilvēciskajām vērtībām. Latvijas Komitejas viedoklis neatpoguļo tautā esošo noskaņojumu. Esmu pārliecināts, ka latvieši ir gatavi akceptēt par Latvijas Republikas pilsoņiem tos cittautesiešus, kuri tiesām to vēlas.

Latvijas Komitejas apoloģēti apgalvo, ka nacionālās pašnoteikšanās tiesību prioritāte attiecībā pret cilvēka tiesībām atbilst starptautiskajā likumdošanā pieņemtajām normām un likumiem. Starptautisko tiesību analīze parāda, ka pašnoteikšanās tiesību realizāšana nekādā veidā nevar atsaukties uz cilvēka tiesībām, jo šīs tiesību sfēras neierobežo viena otru. Arī starptautiskajā paktā par pilsoņu un politiskajām tiesībām nāciju pašnoteikšanās tiesības tiek nevis pretstatītas cilvēka tiesībām,

bet gan ir deklarētas, pamatojoties uz Vispārējo cilvēka tiesību deklarāciju. Var tikai piebilst, ka nācijas interešu pārkāpums pār atsevišķa cilvēka tiesībām bija raksturīgs tam socialismam pavalidam, kura pirmsākumi meklējami jau 1919. gadā.

Latvijas Komitejas programmatiskajos dokumentos prasība atjaunot demokrātiju atļauj ir pakārtota citām vai arī vispār izpaliēk. Tādēļ ir saprotama komitejas noraidošā nostāja pret 3. marta Vislatvijas aptauju, jo tajā mūsu izvēli noteiks attieksme pret demokrātisku un valstiski neatkarīgu Latvijas Republiku. Latvijas Komiteja aizstāv domu, ka visu okupācijas apstākļos sarīkoto vēlēšanu un aptauju rezultāti ir nelikumīgi. Tādā gadījumā nelikumīgi ievēlētā ir pati Latvijas Komiteja, jo neatceros, ka pirms gada šeit nebūtu bijis PSRS karaspēka.

Var secināt, ka katrs par demokrātiju un neatkarību nodotā balss vienlaikus nozīmē arī neuzticības votumu Latvijas Komitejai.

V. GRĒCĀNS, LTF biedrs

Kurs dzēsīs Savienības kredītus?

Горбаčова активā ārpolitika atbrūpošanās jomā un jaunās «Eiropas mājas» veidošanā, diemžēl, ir saistīta ar tikpat enerģisku darbību kredītu izkautēšanā. Tikai pēdējā pusgada laikā vien Rietumu valstis piešķirušas aizdevumu 6,4 miljardu dolāru apmērā. Kopējo summu sastāda Vācijas kredīts — 3 miljardi, Spānijas — 1,5 miljardi, Francijas — 1 miljards, Itālijas — 0,9 miljardi dolāru.

Speciālisti aplēsuši, ka PSRS kopējais parāds ārvalstīm sasniedzis 55 miljardus dolāru. Par procentiem vien šogad jānomaksā 2,5 miljardi dolāru, bet nākamgad jau 12 miljardi dolāru jāiemaksā par kopējā parāda dzēšanu. Tajā pašā laikā ekonomikas eksperti apgalvo, ka PSRS eksporta produkcija nesīšot ne vairāk kā 10 miljardus dolāru. Ir pilnīgi skaidrs, ka nākamgad Kremla vadība nevarēs dzēst parādus saviem spēkiem un būs jālūdzas jauni aizdevumi. Nav noslēpums, ka tādi tiek gatavoti.

Prognozes tieši un atklāti vēsta, ka PSRS eksports 1991. gadā nosegs 80 procentus no kredītu gada dzēšanas summas, bet 1992. gadā — tikai 60—70 procentus. Starpību nākotnē varēs dzēst, tikai lūdzot arvien jaunus un jaunus aizdevumus.

Parakstot Savienības līgumu, Latvija momentāli nokļuva absolūtā parādu verdzībā. Pie tam pati nezinot par ko, jo nevienam no esošajiem kredītiem nav izstrādāta ne parāda dzēšanas programma, ne kredītu izmantošanas detalizēts plāns. Tātad — ar prezidenta smaidu caur sociālisma ekonomikas miglu uz totālu parādu verdzību!

(LR Augstākās Padomes preses centrs — pēc avīzes «Komersant» materiāliem)

Informē

02

● 3. februārī nozagts radioaparāts no automašīnas, kas pieder Līvānu būvmaterialu un konstrukciju kombinātam

● No 4. līdz 7. februārim Līvānos no garāžām aizdzilas automašīnas VAZ-2109, VAZ-2107 un VAZ-2108. Notiek operatīva izmeklēšana. Daži šī nozieguma izdarītāji jau noskaidroti.

● 5. februārī no Galēnu deviņgadīgās skolas mācību kabineta nozagtas divas pneimatiskās šautenes. Tiek meklētas personas, kas izdarījušas šo noziegumu.

● 5. februārī Līvānos, Sporta ielā 3 b. apzagts dzīvoklis. Ierosināta krimināllieta. Notiek izmeklēšana.

Jautājumi par izglītību

Pēdējā laikā nākas dzirdēt daudz jautājumu un visdažādāko izdomājumu, sevišķi no krievu valodā runājošajiem iedzīvotājiem, par to vai citu mācību iestāžu turpmāko likteni. Varu paziņot, ka ne Tautas deputātu padomē, ne rajona izpilddomē nav skatīts jautājums par konkrētu vidusskolu slēg-

šanu. Pašlaik ir ļoti grūti kaut ko prognozēt, jo daudz neskaidrību ir pastāvošajā finansu sistēmā, un nav skaidrs, cik skolas mēs vispār varēsim uzturēt, tomēr uzskatu, ka rajona pilsētās krievu vidusskolas klasēm (10.—12.) ir jābūt.

Otrs visvairāk interesējošais

jautājums — par iespējām iegūt augstāko izglītību krievu valodā. Topošajā «Likumā par izglītību» pašreizējais formulējums tiks izmainīts, jo to varēja dažādi interpretēt. Būtība ir tāda, ka šim Likumam jāgarantē iespējas jebkuru specialitāti apgūt ARI latviešu valodā. Pašlaik, sevišķi tehniskajās specialitātēs, šīs iespējas ir nelieļas. Taču tas nenozīmē, ka automātiski tiek slēgtas augstskolās esošās grupas ar krievu apmācības valodu vai ka tās netiks turpmāk

komplektētas. (Tā situāciju skaidro tautas izglītības ministrs A. Piebalgs.)

Un vēl par vienu lokālu problēmu. Ja Preiļu skolu 1.—4. klašu skolēnu vecāki vēlas, lai viņu bērni apgūtu svētdienas skolā poļu valodu, turpmāko divu nedēļu laikā, lūdz, griezties pie skolu direktoriem.

J. EGLITIS, rajona TDP izglītības, kultūras un sporta pastāvīgās komisijas priekšsēdētājs

Sajā mācību gadā Jaunsilavas deviņgadīgās skolas kolektīvs atskatās uz daudzu mūsu cienījamu pedagogu veikumu. Sava mūža lielāko daļu Gaiņi, tagad — Jaunsilavas skolai ir atdevušas skolotājas Z. Stikāne, E. Ručevska, J. Moče, J. Peiseniece, H. Svirkste. Šī skola ir pirmā un vienīgā darba vieta. Arī skolotāja Tekla Zaleska nesen atskatījās uz sava darba mūža 40 gadiem, kas aizritējuši pedagogiskajā darbā. Vēl aizvien skolotāja ir enerģijas pilna un bagāta ar izdomu. Šogad viņa māca un audzina 3. klasi. Skolotāja veiksmīgi sadarbojas ar bērnu vecākiem un ir ļoti labvēlīga attieksmē pret bērniem. Viņas audzināšanas pasākumi izceļas ar augstu estētisko līmeni, bet stundas — ar saistošu uzskates un izdales materiālu.

Skolotājas T. Zaleskas Intereses neaprobežojas tikai ar pedagogisko darbību. Brīvajā laikā viņa apmeklē kursus latviešu tautas tērp gatavošanā un ir visāklākā rokdarbniece.

Cienījamā skolotāja Tekla Zaleska ir arī pašlaik aktīva skolotāja un patīkama kolēģe.

Valija KAKTINIECE, Jaunsilavas deviņgadīgās skolas arodbiedrības priekšsēdētāja

ATTELA: skolotāju T. Zalesku redzam enetēnī, kopā ar vienu no audzēkņiem.

J. SILICKA foto

Pjotrs Ivanovs melioratīvās celtniecības 21. PMK kolektīvā ir cienīts un godāts. Viņš ir darba veterāns — meliorācijā strādā jau 35 gadus. 25 gadus ir daudzkausu ekskavatora mašīnists.

Ja pieņem, ka ik gadus Pjotrs Ivanovs ar ekskavatoru ir izracis vidēji 50 kilometrus dren tranšeju (ir gadi, kad bijis 60 un vairāk kilometru), tad gadsimta ceturksnī sanāk 1250 kilometri. Iespaidīgs attālums, virzoties metru aiz metra.

Pēdējos gados Pjotrs Ivanovs strādā kopā ar palīgu Dmitriju Kalačovu. Tas ir jauns puisis pēc dienesta armijā, centīgs un saprātīgs tehniks. Kaut līdz pensijai vēl divi gadi, Pjotrs Ivanovs jau sagatavojis sev maiņu — Dmitrijs Kalačovs droši varēs aizstāt veterānu.

Abi viņi — meliorācijas darba veterāns un iesācējs — šoziem citīgi remontēja savu ekskavatoru «ETC-201». Un pirmie sagatavojušies jaunajai sezonai, — ekskavators izremontēts pirms paredzētā termiņa.

ATTELA: ilggadējais daudzkausu ekskavatora mašīnists Pjotrs Ivanovs ar palīgu Dmitriju Kalačovu.

J. GURGONA teksts, J. SILICKA foto

Gadsimta ceturksni uz ekskavatora

● Naktī uz 6. februāri Līvānos no 15. veikala izzagtas materiālās vērtības. Sakarā ar ierosināto krimināllietu notiek izmeklēšana.

● No 8. līdz 10. februārim Aglonas ciematā izdarītas vairākas zādzības — apzagts rupniecības preču veikals, bērnu dārzs, pagrabs Cirišu ielā 23, aizbraukta automašīna ZAZ-968. Uz aizdomu pamata pie kriminālatbildības par šo noziegumu izdarīšanu tiek saukti trīs Rīgas iedzīvotāji.

● Naktī uz 12. februāri izzagti alkoholišķie dzērieni no Galēnu veikala, bet naktī uz 17. februāri — no veikala «Vārķava». Notiek izmeklēšana.

● 22. februārī jaunsaimniekam P. no dzīvojamās mājas izzagtas

personiskās mantas. Zādzības izdarītājs tiek noskaidrots.

● Naktī uz 23. februāri republikāniskā projektēšanas un māju celtniecības tresta automašīnai «Moskvic» nozagts priekšējais stikls.

● Naktī uz 23. februāri divām automašīnām, kas stāvēja Preiļos, Daugavpils ielas 66. b nama pagalmā, nozagti 2 rezerves riteni, kā arī paņemtas citas mantas.

● No 22. līdz 25. februārim no Preiļu siera rūpnīcas administratīvās ēkas izzagti telefona aparāti un citas mantas.

Rajona milicijas nodaļa 1991.

gada februārī izskatījusi 185 iesniegumus, materiālus un ziņojumus.

Sakarā ar izmaiņām Latvijas Republikas administratīvajā likumdošanā vairākas reizes palielinājusās soda sankcijas par atsevišķiem pārkāpumiem. Piemēram, par pases nozaušanās, dzīvošanu bez pieraksta vai pieņemšanu darbā bez pieraksta sods var būt līdz 100 rubļiem. Tāpēc, lai nebutu nevajadzīgu ekscesu ar tiesību aizsardzības un citām iestādēm, katram vajadzētu patstāvīgi iepazīties ar prese publicētajām izmaiņām administratīvajā likumdošanā.

N. MAKSIMOVŠ.

Preiļu milicijas iecirkņa priekšnieks

Prasmīgiem dārzeni aug

Lai mūsu organisms varētu normāli funkcionēt, nepieciešami dārzeni, no kuriem iegūstam daudz nosaukumu vitamīnus, organiskās skābes, ēteriskās eļļas. Tie ir arī diētiskie produkti, kas uzlabo barības garšas īpašības, tās sagremojamību, padara vieglāk uzņemu organismam. Bez visa tā daudziem dārzeniem ir dziednieciskas īpašības, tos ieteicams lietot dažādu slimību profilaksē. Enerģētiskajā ziņā ieteicams uztura devās diennaktī iekļaut no 15 — 20 procentiem dārzenū.

Ir tādas dārzenū kultūras, ko mēs ļoti pazīstam un cienām, bet netrūkst arī tādu, par kurām zinām maz, vai arī vispār tās nepazīstam. Un tieši pēdējos gados pieaugusi interese par mazāk pazīstamām dārzenū kultūrām. Aizvien lielākos daudzumos tiek audzēti lapu kāposti, spināti, portulakas, krešu salāti, baziliks, koriandrs, daudzgadīgie sīpoli, rabarberi, skābenes, izops, fenhelis, retas ķirbju pasugas.

Dārzenū lielāko daļu izmantojam svaigā vai arī vāritā veidā, tos konservējam, sālām, skābējam un marinējam. Līdz ar to tie kļūst ne tikai par veselības avotu, bet ievērojami papildina pārtikas produktu deficītu.

Diemžēl, ne visi, kuri izmanto piemāju dārzenū, kā arī jaunsaimnieki ir pietiekami labi informēti par dārzu kultūras veidiem un šķirnēm, seklām, par audzēšanas un kopšanas tehnoloģiju, kā iegūt augstas, ekoloģiski tīras ražas. Tāpat ne visi zina, kā racionālāk un pareizāk rīkoties ar izaudzēto ražu, kā to saglabāt iespējami ilgāku laiku.

Visus šos robus aizpildīt palīdzēs jaunnodibinātie dārzkopības amatieru kursi mācību un kursu kombinātā.

B. KISELEVS, mācību un kursu kombināta pasniedzējs

Rīsus var lietot uzturā

Pārbaudot Preiļu rajona tirdzniecības tīklā no Indijas saņemtos rīsus, mikrotoksīnu koncentrācija, kas pārsniegtu pieļaujamo, nav konstatēta. Indijas rīsu putrāimus atļauts izmantot uzturā.

V. MIŅINS,

valsts galvenais sanitārais ārsts

Divreiz lētāk

Saldus. Pusstundas par vienu rubli ietur Brocenu cementa un šifera kombināta strādnieki. Otru rubli piemaksā kombināts, izmantojot sociālās atbilstības fonda līdzekļus.

Uzņēmums pārdod saviem darbiniekiem desas, kuras saskaņā ar līgumu ieperk no kooperatīva «Zeltiņš», sedzot 50 procentus no cenas. Drīz te varēs iegādāties arī gaļu. Cilvēks, kuru mazāk māc ikdienas rūpes, taču strādā daudz ražīgāk.

LETA

